

<https://doi.org/10.32999/2663-970X/2024-11-7>

How to Cite (Style APA):

Shevchenko, N., Kuzmych, O., & Hmyrina, O. (2024). Personal Determination of Self-Confidence in Youth. *Insight: the psychological dimensions of society*, 11, 123–145. <https://doi.org/10.32999/2663-970X/2024-11-7>

Як цитувати (Стиль ДСТУ 8302: 2015):

Шевченко Н., Кузьмич О., Гмиріна О. Особистісна детермінація довіри до себе в юнацькому віці. *Інсайт: психологічні виміри суспільства*. 2024. № 11. С. 123–145. <https://doi.org/10.32999/2663-970X/2024-11-7>

UDC 159.923.2/.3-053.67:159.943.2.947.24

Personal Determination of Self-Confidence in Youth

Особистісна детермінація довіри до себе в юнацькому віці

Received: December 23, 2023

Accepted: April 26, 2024

Nataliia Shevchenko*

Doctor of Psychological Sciences,
Full Professor,
Department of Psychology
Zaporizhzhia National University, Ukraine
<https://orcid.org/0000-0002-5297-6588>

Oksana Kuzmych

PhD Student,
Department of Psychology
Zaporizhzhia National University, Ukraine
<https://orcid.org/0000-0001-8406-8456>

Oleksandra Hmyrina

PhD in Psychology, Lecturer,
Department of Pedagogy and Psychology,
Beit-Khana International Humanitarian
and Pedagogical Institute, Ukraine
<http://orcid.org/0000-0002-1072-0031>

Наталія Шевченко*

доктор психологічних наук, професор,
кафедра психології,
Запорізький національний університет,
Україна
<https://orcid.org/0000-0002-5297-6588>

Оксана Кузьмич

аспірантка
кафедра психології,
Запорізький національний університет,
Україна
<https://orcid.org/0000-0001-8406-8456>

Олександра Гмиріна

кандидат психологічних наук, викладач,
кафедра педагогіки та психології,
Міжнародний гуманітарно-педагогічний
інститут “Бейт-хана”, Україна
<http://orcid.org/0000-0002-1072-0031>

* Corresponding Author: ShevchenkoNF.20@gmail.com

* Автор-кореспондент: ShevchenkoNF.20@gmail.com

Abstract

The aim of the study is to determine the peculiarities of self-confidence development and its personal determinants in youth. **Methods.** Theoretical: analysis, comparison, systematization, generalization of scientific literary sources and experimental research data; empirical: psychodiagnostic methods: "Assessment of self-confidence" (Zelinska, 2010); "Self-assessment test-questionnaire" (Kolesnichenko et al., 2020); "Method of research on self-evaluation of the individual" (Perih, 2017); "Motivation for success and failure avoidance" (Kolesnichenko et al., 2020); "Locus of Control" (Kolesnichenko et al., 2020); "General self-efficacy test" (Kokun et al., 2021); mathematical and statistical methods. **Results.** The results of an empirical research of the development of self-confidence in youth were presented. The research of the development of the cognitive component of self-confidence showed that the respondents were aimed at self-awareness, obtaining information about themselves, they were inclined to study their inner world, and analyze personal potential. The research of the emotional and value component proved the favorable attitude of young people towards themselves, but dissatisfaction with certain personal qualities and behavior patterns. As a result of the research of the behavioral component, it was found that the level of self-respect of young men of both age groups corresponds to the average level: they were characterized by a critical attitude towards themselves, they strive for the development of their own "Self". The personal determinants of self-confidence in youth were researched. The research of dignity manifestation proved that the indicators of young people exceed the average level, they have dignity. The results of the research of self-esteem showed that the subjects were characterized by a vague and undifferentiated perception of their ideal and real qualities. The research of the internality of subjective control demonstrated that, depending on the situation, it was a characteristic of the majority of the respondents to attribute responsibility for life events both to their own efforts and to external factors. The research of the motivational tendency of young men made it possible to state that the motivational pole of the respondents was not clearly expressed. The results of the self-efficacy research proved contextuality of young people's belief in the effectiveness of their actions. **Discussion and conclusions.** The assumption that self-confidence in youth was meaningfully determined by age-related new formations and influenced by personal determinants (dignity; adequate self-esteem; internality of subjective control; motivation for success; belief in one's own self-efficacy) was confirmed.

Keywords: self-confidence, self-attitude, self-esteem, achievement motivation, locus of control, self-efficacy, self-interest, self-sympathy, self-respect, dignity.

Анотація

Метою дослідження є визначення специфіки розвитку довіри до себе та її особистісних детермінант в юнацькому віці. **Методи.** Теоретичні: аналізування, порівняння, систематизація, узагальнення літературних наукових джерел і даних експериментальних досліджень; емпіричні: психодіагностичні методики: "Оцінка довіри до себе" (Зелінська, 2010); "Тест-опитувальник самоствавлення" (Колесниченко та ін., 2020); "Методика дослідження самооцінки особистості" (Періг, 2017); "Мотивація успіху та уникнення невдач" (Колесниченко та ін., 2020); "Локус контролю" (Колесниченко та ін., 2020); "Тест загальної самоефективності" (Кокун та ін., 2021); математико-статистичні методи. **Результати.** Представлено результати емпіричного дослідження розвитку довіри до себе в юнацькому віці. Вивчення розвитку когнітивного компонента довіри до себе показало, що респонденти спрямовані на самопізнання, отримання інформації про себе, схильні до вивчення свого внутрішнього світу, аналізування особистісного потенціалу. Дослідження емоційно-ціннісного компонента засвідчило прихильне ставлення юнаків до самих себе, але незадоволеність певними особистісними якостями, моделлю поведінки. У результаті вивчення поведінкового компонента було з'ясовано, що рівень самоповаги юнаків обох вікових груп відповідає середньому рівню: їм властива наявність критичного ставлення до самих себе, вони прагнуть до розвитку власного "Я". Досліджено особистісні детермінанти довіри до себе в юнацькому віці. Вивчення прояву почуття власної гідності засвідчило, що показники юнаків перевищують середній рівень, їм властиве почуття власної гідності. Результати вивчення самооцінки показали, що для досліджуваних характерне нечітке та недиференційоване уявлення про свої ідеальні та реальні якості. Дослідження інтернальності суб'єктивного контролю продемонструвало, що для більшості досліджуваних у залежності від ситуації характерно приписувати відповідальність за події в житті як власним зусиллям, так і зовнішнім чинникам. Вивчення мотиваційної тенденції юнаків дозволило констатувати, що мотиваційний полюс у досліджуваних яскраво не виражений. Результати дослідження самоефективності засвідчили контекстуальність віри юнаків в ефективність своїх дій. **Висновки.** Підтверджено припущення про те, що довіра до себе в юнацькому віці змістовно обумовлюється віковими новоутвореннями та піддається впливу особистісних детермінант (почуття власної гідності; адекватна самооцінка; інтернальність суб'єктивного контролю; мотивація досягнення успіху; віра у власну самоефективність).

Ключові слова: довіра до себе, самоствавлення, самооцінка, мотивація досягнення, локус контролю, самоефективність, самоінтерес, аутосимпатія, самоповага, почуття власної гідності.

Introduction

Global transformational processes in the modern world and the complex socio-political situation in Ukraine affect the mental state of an individual, extending beyond their everyday experience. Under these conditions, the development of confidence as a socio-psychological phenomenon becomes a key factor in the stabilization of mental and emotional states. The development of self-confidence and the formation of trustful relationships with the environment based on it, as well as the creation of social attitudes are of key importance in mental development of youth. Dispositional mental states of young people have a decisive impact on their mental health, life orientations and professional growth (Kurova et al., 2023; Tavrovetska et al., 2023; Stroianovska et al., 2020). Therefore, the research and determination of personal determinants that influence the development of self-confidence in this age period are of particular importance.

The works of Ukrainian and foreign scientists were the scientific basis for the research of the examined problem. They present the research of: the specifics of psychology students' and engineering students' self-confidence (Shevchenko, 2016) (Kálmán & Nyéki, 2019); formation of self-confidence in different stages of youth (Yermakova, 2023); correlation of confidence and empathy of a teenager's personality (Danilova, 2019); self-confidence as a determining factor in the effectiveness of educational activities (Dwyer & Marsh, 2017).

Despite the large number of studies on this phenomenon, the problem of self-confidence and its personal determinants in youth has not become the subject of complex research in Ukrainian psychology. It is known, this age is determined by significant changes in the social and personal spheres of development: the system of values undergoes transformations, personal reflection and the need for self-determination are strengthened, the autonomy is acquired, and the formation of moral and ethical qualities takes place. All mentioned makes youth a sensitive period for the development of self-confidence, which is especially expressed in problem spheres for this age, such as educational activities and relationships with the opposite sex (Yermakova, 2023; Sedillo-Hamann, 2023; Stroianovska et al.,

Вступ

Глобальні трансформаційні процеси в сучасному світі та складна суспільно-політична ситуація в Україні впливають на психічний стан особистості, виходячи за межі її повсякденного досвіду. У таких умовах розвиток довіри як соціально-психологічного явища стає ключовим чинником стабілізації психічного та емоційного станів. Розвиток довіри до себе та формування на її основі довірливих відносин з оточенням, а також створення соціальних настановлень мають ключове значення у психічному розвитку в юнацькому віці. Диспозиційні психічні стани особи юнацького віку мають визначальний вплив на її психічне здоров'я, життєві орієнтації і професійне зростання (Kurova et al., 2023; Tavrovetska et al., 2023; Stroianovska et al., 2020). Тому особливу вагу має вивчення та визначення особистісних детермінант, які впливають на розвиток довіри до себе у цьому віковому періоді.

Науковим підґрунтям для розгляду означеної проблеми є праці українських і зарубіжних науковців, у яких досліджено: специфіку прояву довіри до себе в студентів-психологів (Шевченко, 2016) та студентів інженерних спеціальностей (Kálmán, Nyéki, 2019); формування довіри до себе в різні періоди юнацтва (Єрмакова, 2023); взаємозв'язок довіри та емпатії особистості підлітка (Danilova, 2019); довіру до себе як визначального фактору ефективності навчальної діяльності (Dwyer, Marsh, 2017).

Попри велику кількість досліджень означеного феномену, проблема довіри до себе та її особистісних детермінант у юнацькому віці не стали предметом комплексного вивчення у вітчизняній психології. Як відомо, цей віковий період визначається значними змінами в соціальній та особистісній сферах розвитку: зазнає трансформацій система цінностей, посилюється особистісна рефлексія та потреба в самовизначенні, відбувається набуття автономності та формування морально-етичних якостей. Усе вищезазначене робить юнацький вік чутливим періодом для розвитку довіри до себе, яка особливо виражена у проблемних сферах для цього віку, таких як навчальна діяльність та відносини

2020), self-efficacy in educational and professional and other spheres of activity (Halian et al., 2023a; 2023b; Popovych, 2022). The empirical research of self-confidence among young people was preceded by the substantiation of the structural components of this phenomenon and the criteria for their development. The essence of the cognitive component consists in being interested in one's own inner world, awareness of the value of one's personality both for oneself and for the environment, as well as in the system of knowledge about oneself and one's potential, generalization of inner experience. Self-interest is a criterion for the development of the cognitive component (Yermakova, 2023; Foley, 2020; Kim, 2019).

The emotional and value component is manifested in sympathy for oneself, in positive emotions and feelings regarding one's own needs and desires, as well as in self-acceptance. Self-sympathy is defined as the main criterion for the development of the emotional and value component, it means a positive emotional attitude towards oneself as a whole and in essential parts (Shevchenko, 2016; Savchenko et al., 2022; Ach & Pollmann, 2022).

The behavioral component is awareness of one's ability to control actions and emotional states; belief in one's abilities and effectiveness of actions; desire for self-development. The criterion for the development of the behavioral component is self-respect, which combines a critical attitude towards oneself, awareness of one's ability to control actions and emotional state, belief in the effectiveness of one's actions (Dwyer & Marsh, 2017; Zyberaj, 2022; Hidayat et al., 2021).

The concept "self-confidence in youth" is defined as a complex personal formation that is meaningfully determined by age new formations and consists of cognitive, emotional-value and behavioral components, and it is found in a conscious value-positive attitude towards "Self", the choice of a subjectively significant goal and activity in various spheres of life (Shevchenko, Kuzmych, 2022; Foley, 2020).

The research of personal determinants of self-confidence in young people was preceded by substantiation of them based on a theoretical analysis of the social situation of youth development and alignment with the structure

з протилежною статтю (Єрмакова, 2023; Sedillo-Hamann, 2023; Stroianovska et al., 2020), самоефективністю в навчально-професійній та інших сферах діяльності (Halian et al., 2023a; 2023b; Popovych, 2022).

Емпіричному дослідженню довіри до себе юнаків передувало обґрунтування структурних компонентів цього феномену та критеріїв їх розвитку. Сутність когнітивного компонента полягає в зацікавленості у власному внутрішньому світі, усвідомленні цінності власної особистості як для себе, так і для оточення, а також у системі знань про себе та свій потенціал, узагальненні внутрішнього досвіду. Критерієм розвитку когнітивного компонента є самоінтерес (Єрмакова, 2023; Foley, 2020; Kim, 2019).

Емоційно-ціннісний компонент відстежується в симпатії до самого себе, в позитивних емоціях та почуттях відносно власних потреб та бажань, а також у прийнятті себе. Основним критерієм розвитку емоційно-ціннісного компонента ми визначили аутосимпатію, тобто позитивне емоційне ставлення до себе в цілому і в суттєвих частках (Шевченко, 2016; Савченко та ін., 2022; Ach, Pollmann, 2022).

Поведінковий компонент є усвідомленням своїх можливостей контролювати власні дії та емоційні стани; вірою у свої здібності та ефективність власних дій; прагненням до саморозвитку. Для поведінкового компонента критерієм розвитку визначено самоповагу, яка поєднала критичну позицію стосовно себе, усвідомлення власної здатності контролювати свої дії та емоційний стан, віру в ефективність власних дій (Dwyer, Marsh, 2017; Zyberaj, 2022; Hidayat et al., 2021).

Поняття "довіра до себе в юнацькому віці" визначено як складну особистісну формацію, яка змістовно зумовлюється віковими новоутвореннями і поєднала когнітивний, емоційно-ціннісний і поведінковий компоненти та відстежується в усвідомленому ціннісно-позитивному ставленні до свого "Я", виборі суб'єктивно значущої мети та прояві активності в різних сферах життя (Шевченко, Кузьмич, 2022; Foley, 2020).

Дослідженню особистісних детермінант довіри до себе в осіб юнацького віку передувало їх обґрунтування на основі теоретичного

of self-confidence. The indicated determinants were reasonably assigned to: dignity; adequate self-esteem; internality of subjective control; motivation for success; belief in one's own self-efficacy (Rogers, 1995; Rybalka, 2011; Yermakova, 2023; Shevchenko, Kuzmych, 2022; Popovych et al., 2023a; 2023b; Ketler-Mytnytska et al., 2022; Dahlan, 2019; Green et al., 2022).

Hypothesis. The research is based on the assumption that self-confidence in youth is meaningfully determined by age new formations and is influenced by personal determinants (dignity; adequate self-esteem; internality of subjective control; motivation for success; belief in one's own self-efficacy).

The aim of the study is the determination of results of peculiarities of self-confidence development and its personal determinants in youth.

Methods

Methodology. Emphasis was placed on scientific studies related to criteria for the development and structural organization of self-confidence (Rogers, 1995; Shevchenko, 2016; Foley, 2020); age characteristics of its manifestation (Yermakova, 2023; Danilova, 2019); specifics of self-confidence research (Savchenko et al., 2022; Kim, 2019; Kálmán & Nyéki, 2019).

Participants. The research was conducted during 2022–2023 on the basis of the State University of Economics and Technology (Kryvyi Rih) and Zaporizhzhia national university. The research sample consisted of young people (17–20 years old) – students of the first and third years of study at the first (bachelor's) level of higher education. The total number of respondents of the ascertainment stage of the research was 290 people, including 146 first-year students (17–18 years old); 144 third-year students (20–21 years old). The choice of students of the first and third years as respondents was determined by ascertaining the peculiarities of self-confidence development using research according to the periodization of youth: in early youth (17–18 years) and mature youth (20–21 years).

Variables. The ascertaining research strategy identified a variety of changes that reflect indicators of the development of structural components of self-confidence: self-respect, self-

аналізування соціальної ситуації розвитку юнацького віку та узгодження зі структурою довіри до себе. До вказаних детермінант обґрунтовано віднесено: почуття власної гідності; адекватну самооцінку; інтернальність суб'єктивного контролю; мотивацію досягнення успіху; віру у власну самоефективність (Rogers, 1995; Рибалка, 2011; Єрмакова, 2023; Шевченко, Кузьмич, 2022; Попович et al., 2023a; 2023b; Ketler-Mytnytska et al., 2022; Dahlan, 2019; Green et al., 2022).

Гіпотеза. В основу дослідження покладено припущення про те, що довіра до себе в юнацькому віці змістовно обумовлюється віковими новоутвореннями та піддається впливу особистісних детермінант (почуття власної гідності; адекватна самооцінка; інтернальність суб'єктивного контролю; мотивація досягнення успіху; віра у власну самоефективність).

Мета дослідження: визначення специфіки розвитку довіри до себе та її особистісних детермінант у юнацькому віці.

Методи

Методологія. Зроблено акцент на наукових розробках щодо критеріїв розвитку та структурної організації довіри до себе (Rogers, 1995; Шевченко, 2016; Foley, 2020); вікових особливостях її прояву (Єрмакова, 2023; Danilova, 2019); специфіці дослідження довіри до себе (Савченко та ін., 2022; Kim, 2019; Kálmán, Nyéki, 2019).

Учасники. Дослідження проводилося впродовж 2022–2023 років на базі Державного університету економіки та технологій (м. Кривий Ріг) та Запорізького національного університету. Дослідницьку вибірку склали особи юнацького віку (17–20 років) – студенти I, III курсів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Загальна кількість досліджуваних констатувального етапу дослідження – 290 осіб, з яких 146 студентів I курсу (17–18 років); 144 студенти III курсу (20–21 років). Вибір у якості респондентів студентів I та III курсів зумовлений відстеженням особливостей розвитку довіри до себе за допомогою вікових зрізів, відповідно до періодизації юнацтва: в ранньому юнацькому (17–18 років) та зрілому юнацькому віці (20–21 років).

sympathy, self-interest; personal determinants of self-confidence: self-esteem, self-attitude, motivation for success, internality; additional variables reflecting manifestations of self-confidence in various spheres of life.

Organization of Research. The empirical research of self-confidence in youth was conducted in three stages.

The first stage combined the development of a conceptual research plan, the definition of its purpose and tasks.

The second stage was aimed at studying peculiarities of self-confidence development in youth; determination of criteria, indicators and levels of self-confidence development; the formation of a sample and selection of methods and techniques according to the structural organization of self-confidence and its determinants.

The third stage was aimed at quantitative processing, qualitative analysis and interpretation of research results.

The organization of the research involved the online use of psychodiagnostic instruments. The entire package of methods was presented to the respondents simultaneously considering individual pace of work.

Procedures and Instruments. Research methods: theoretical: analysis, comparison, systematization, generalization of scientific literary sources and experimental research data; empirical: psychodiagnostic methods for researching the components of self-confidence and its personal determinants; mathematical and statistical methods.

Such methods formed a psychodiagnostic toolkit: "Assessment of self-confidence" (Zelinska, 2010) was used to research self-confidence in various spheres of life; the following scales were used: self-confidence in professional activities, in the intellectual sphere, in solving household problems, in the ability to build relationships with loved ones (friends), in the ability to build relationships with subordinates and higher-ranking persons, in the ability to build relationships in families, with children, with parents, in the ability to be liked by representatives of the opposite sex, in the ability to spend free time for pleasure. "Self-assessment test-questionnaire" (Kolesnichenko et

Змінні. Констатувальною стратегією дослідження визначено перелік змінних, які відображають показники розвитку структурних компонентів довіри до себе: самоповага, аутосимпатія, самоінтерес; особистісних детермінант довіри до себе: самооцінка, самоставлення, мотивація досягнення успіху, інтернальність; додаткові змінні, що відображають прояви довіри до себе в різних сферах життя.

Організація дослідження. Емпіричне дослідження довіри до себе в юнацькому віці проводилося у три етапи.

Перший етап об'єднав розробку концептуального плану дослідження, визначення його мети та завдань.

Другий етап спрямовано на вивчення особливостей розвитку довіри до себе в осіб юнацького віку; визначення критеріїв, показників та рівнів розвитку довіри до себе; формування вибіркової сукупності та підбір методів і методик відповідно до структурної організації довіри до себе та визначених її детермінант.

Третій етап спрямовано на кількісну обробку, якісне аналізування й інтерпретацію результатів дослідження.

Організація дослідження передбачала онлайн пред'явлення психодіагностичного інструментарію. Респондентам пред'являвся одночасно весь пакет методик з урахуванням індивідуального темпу роботи.

Процедура та інструменти. Методи дослідження: теоретичні: аналізування, порівняння, систематизація, узагальнення літературних наукових джерел і даних експериментальних досліджень; емпіричні: психодіагностичні методики для дослідження складових довіри до себе та її особистісних детермінант; математико-статистичні методи.

Психодіагностичний інструментарій складала низка методик. "Оцінка довіри до себе" (Зелінська, 2010) використовувалася з метою дослідження прояву довіри до себе в різних сферах життя; досліджувані шкали – довіра до себе у професійній діяльності, в інтелектуальній сфері, у вирішенні побутових проблем, у вмінні будувати взаємини з близькими людьми (друзями), у вмінні будувати

al., 2020) was used to research the development of self-confidence structural components; the following scales were used: Scale S – integral feeling “for” or “against” the respondent’s “Self”, Scale I – self-respect, Scale II – self-sympathy, Scale IV – self-interest. “Method of research on self-evaluation of the individual” (Perih, 2017) was used to determine the correlation between rank scores of personality qualities included in the concept of “ideal self” and “real self”. “Motivation for success and failure avoidance” (Kolesnichenko et al., 2020) was used for research the predominance of a certain motivational tendency; “Locus of Control” (Kolesnichenko et al., 2020) was used to research the level of subjective control; the following scales were used: Ig – general internality; Ia – internality in the sphere of achievements; If – internality in the sphere of failure; Ifr – internality in family relations; Il – internality in the sphere of labor relations; Ii – internality in the sphere of interpersonal relations; Ih – internality in the case of health and disease protection. “General self-efficacy test” (Kokun et al., 2021) was used for research of self-efficacy beliefs.

Statistical analysis of experimental data was carried out on the basis of the IBM SPSS v. 20: quantitative and qualitative analysis of the research results, descriptive statistics (calculating the arithmetic mean, percentage calculation), Kolmogorov-Smirnov criterion, the Pearson correlation measures.

Results

The results of the research of the structural components of self-confidence in youth should be considered. Tabl. 1 presents data on the study of the cognitive, motivational and value, and behavioral components of self-confidence according to the “Self-assessment test-questionnaire” (Kolesnichenko, 2020).

While researching the development of cognitive component of self-confidence, it was found that in the process of growing up, self-interest increased: 6.19 points were obtained by the respondents of the first year of study; 6.40 points were obtained by the respondents of the third year of study.

The maximum number of points on the scale is 8, therefore, the indicators are above average.

взаємини з підлеглими та вищими за рангом особами, у вмінні будувати відносини у сім’ї, з дітьми, з батьками, у вмінні подобатися представникам протилежної статі, у вмінні цікаво проводити дозвілля. “Тест-опитувальник самоствавлення” (Колесніченко та ін., 2020) використовувався для вивчення розвитку структурних компонентів довіри до себе; досліджувані шкали – Шкала S – інтегральне почуття “за” чи “проти” власного “Я” респондента, Шкала I – самоповага, Шкала II – аутосимпатія, Шкала IV – самоінтерес. “Методика дослідження самооцінки особистості” (Періг, 2017) використовувалася з метою визначення зв’язку між ранговими оцінками якостей особистості, що входять до уявлення “Я-ідеальне” та “Я-реальне”. “Мотивація успіху та уникнення невдач” (Колесніченко та ін., 2020) – для дослідження переважання певної мотиваційної тенденції. “Локус контролю” (Колесніченко та ін., 2020) – з метою вивчення рівня суб’єктивного контролю; досліджувані шкали – Із – загальна інтернальність; Ід – інтернальність в галузі досягнень; Ін – інтернальність в області невдач; Іс – інтернальність в області невдач; Ів – інтернальність у сімейних відносинах; Ім – інтернальність у галузі виробничих відносин; Іж – інтернальність у галузі міжособистісних відносин; Ізх – інтернальність у випадку охорони здоров’я і хвороб. “Тест загальної самоефективності” (Кокун та ін., 2021) – для дослідження віри у власну самоефективність.

Статистичне аналізування експериментальних даних здійснювалося на базі пакету статистичних програм IBM SPSS v. 20: кількісне і якісне аналізування результатів дослідження, описова статистика (обчислення середніх значень, знаходження відсоткового розподілу), критерій Колмогорова-Смирнова, кореляційний аналіз за Ч. Спірменом.

Результати

Розглянемо результати дослідження структурних компонентів довіри до себе в юнацькому віці. У табл. 1 подано дані дослідження когнітивного, мотиваційно-ціннісного та поведінкового компонентів довіри до себе за методикою “Тест-опитувальник самоствавлення” (Колесніченко, 2020).

Table 1. Indicators of the development of structural components of self-confidence in youth
Таблиця 1. Показники розвитку структурних компонентів довіри до себе в юнацькому віці

Year of study Курс	Self-interest (cognitive component) M±SD Самоінтерес (когнітивний компонент) M±SD	Self-sympathy (motivational and emotional value component) M±SD Аутосимпатія (емоційно-ціннісний компонент) M±SD	Self-respect (behavioral component) M±SD Самоповага (поведінковий компонент) M±SD
I	6.19±1.56	8.79±2.81	8.07±3.08
III	6.40±1.52	8.74±2.92	8.76±2.98
Cumulative frequencies, % Накопичені частоти, %	71.33	58.33	58.67

Note: M – arithmetic mean; SD – standard deviation.

Примітка: М – середнє арифметичне розподілу; SD – середнє квадратичне відхилення розподілу.

This indicates that researched youth are aimed at self-awareness, obtaining information about themselves; they are inclined to constant study of their inner world, analysis of their own capabilities, personal potential.

It is necessary to consider the results of the research of the emotional and value component of self-confidence, the criterion for the development of which is self-sympathy. Among the subjects of both age groups, self-sympathy was at the same level – 8.79 points among the respondents of the first year of study; 8.74 points – among the respondents of the third year of study. The maximum number of points on the scale is 16, therefore, the respondents' indicators confirm an average level of self-sympathy development. Young people probably have a favorable attitude towards themselves. Along with this, they are not always satisfied with their qualities, appearance, behavior model.

The results of the research of the behavioral component of self-confidence, the development criterion of which is self-respect, showed that in the process of growing up the level of self-respect increased: 8.07 points among the respondents of the first year of study; 8.76 points among the respondents of the third year of study. The maximum number of points on the scale is 15, therefore, self-respect indicators of 19-20-year-old subjects have a tendency to increase. The obtained data indicate that the respondents have a critical self-attitude, they strive for the development of their own "Self", but they lack faith in their strengths, abilities, and independence.

The Tabl. 2 presents the results of the research of self-confidence in various spheres of life.

У ході дослідження розвитку *когнітивного компонента* довіри до себе було з'ясовано, що в процесі дорослішання інтерес до себе зростає: отримано 6.19 балів у досліджуваних I курсу; 6.40 балів – у досліджуваних III курсу. Максимальна кількість балів за шкалою – 8, тому показники знаходяться на рівні вищому за середній. Це вказує на те, що досліджувані юнацького віку спрямовані на самопізнання, отримання інформації про себе, схильні до постійного вивчення свого внутрішнього світу, аналізування власних можливостей, особистісного потенціалу.

Перейдемо до результатів дослідження *емоційно-ціннісного компонента* довіри до себе, критерієм розвитку якого виступає ауто-симпатія. У досліджуваних обох вікових груп ауто-симпатія відстежується на однаковому рівні – 8.79 балів – у респондентів I курсу; 8.74 балів – у респондентів III курсу. Максимальна кількість балів за шкалою – 16, тому показники респондентів свідчать про середній рівень розвитку ауто-симпатії. Ймовірно, юнакам властиве прихильне ставлення до самих себе. Водночас, вони не завжди задоволені своїми якостями, зовнішніми даними, моделлю поведінки.

Результати дослідження *поведінкового компонента* довіри до себе, критерієм розвитку якого є самоповага, показали, що в ході дорослішання рівень самоповаги зростає: 8.07 балів – у досліджуваних I курсу; 8.76 балів – у досліджуваних III курсу. Максимальна кількість балів за шкалою – 15, отже, показники самоповаги в 19–20-річних досліджуваних мають тенденцію до зростання. Отримані дані вказують на

Table 2. Indicators of self-confidence in various spheres of life

Таблиця 2. Показники прояву довіри до себе в різних сферах життя

The sphere of self-confidence Сфера прояву довіри до себе	The 1 st year of study I курс (M±SD)	The 3 rd year of study III курс (M±SD)
in professional activity (10) в інтелектуальній сфері (10)	6.98±2.74	7.42±2.76
in the intellectual sphere (10) в інтелектуальній сфері (10)	6.84±2.13	6.96±2.54
in solving household problems (7) у вирішенні побутових проблем (7)	5.84±1.89	5.87±2.05
in the ability to build relationships with loved ones (friends) (8) у вмінні будувати взаємини з близькими людьми (друзями) (8)	5.27±1.59	5.27±1.67
in the ability to build relationships with subordinates (6) у вмінні будувати взаємовідносини з підлеглими (6)	4.79±1.29	4.70±1.5
in the ability to build relationships with higher-ranking persons (6) у вмінні будувати взаємовідносини з вищими за рангом (6)	4.18±1.5	4.19±1.59
in the ability to build relationships in families (7) у вмінні будувати взаємини у сім'ї (7)	3.89±1.72	4.03±1.8
in the ability to build relationships with children (6) у вмінні будувати взаємини з дітьми (6)	3.86±1.71	4.03±1.77
in the ability to build relationships with parents (4) у вмінні будувати взаємини з батьками (4)	2.88±1.67	2.85±1.64
in the ability to be liked by representatives of the opposite sex (5) у вмінні подобатися представникам протилежної статі (5)	2.95±1.62	3.04±1.68
in the ability to spend free time for pleasure (4) у вмінні цікаво проводити дозвілля (4)	3.03±1.41	3.13±1.39
Total score (73) Загальний показник (73)	48.75±12.67	50.53±12.85

Note: M – arithmetic mean; SD – standard deviation.

Примітка: M – середнє арифметичне розподілу; SD – середнє квадратичне відхилення розподілу.

According to diagnostic data, young people demonstrate the highest level of self-confidence in the sphere of organizing and spending free time. The dynamics of self-confidence development in professional activities was stated: knowledge, abilities and skills acquired in the process of education probably contribute to the acquiring confidence in successful professional activity. The total level of self-confidence among young men of both researched groups contains more than half of positive answers to each question (for the students of the first year of study – 48.75 points; for the students of the third year of study – 50.53 points out of 73 possible ones). This indicates that young people are more likely to trust themselves than to distrust themselves, but their level of self-confidence is unstable.

Next, we will consider data of the research of personal determinants of the development of self-confidence in youth. The results of the dignity research are presented in Table. 3 (Kolesnichenko, 2020).

те, що респондентам властива наявність критичного ставлення до самих себе, вони прагнуть до розвитку власного “Я”, однак їм бракує віри у свої сили, здібності, самостійність.

Перейдемо до розгляду результатів дослідження довіри до себе в різних сферах життя (табл. 2).

За даними діагностики найвищий рівень довіри до себе юнаки демонструють у сфері організації та проведення дозвілля. Зафіксовано динаміку розвитку довіри до себе в професійній діяльності: ймовірно, отримані в процесі навчання знання, уміння та навички сприяють набуттю упевненості в успішній професійній діяльності. Сумарний рівень довіри до себе в юнаків обох досліджуваних груп містить більше половини позитивних відповідей на кожне питання (у студентів I курсу – 48.75 балів; у студентів III курсу – 50.53 балів із 73 можливих. Це вказує на те, що юнаки більш схильні довіряти собі, ніж не

Table 3. Indicators of the manifestation of young subjects' dignity

Таблиця 3. Показники прояву почуття власної гідності в досліджуваних юнацького віку

Year of study Курс	Dignity (M±SD) Почуття власної гідності (M±SD)	Cumulative frequencies, % Накопичені частоти, %
I	15.88±4.81	69.33
III	16.33±4.36	74.33

Note: M – arithmetic mean; SD – standard deviation.

Примітка: M – середнє арифметичне розподілу; SD – середнє квадратичне відхилення розподілу.

The indicators of the students of both age groups exceed the average level of development, according to the obtained results (in the subjects of the first year of study: M=15.88 points; in the subjects of the third year of study: M=16.33 out of 30 possible points). This means that young people have their own dignity. Dignity is the basis of a person's spiritual freedom; dignity, as self-esteem and spiritual superlative value are the driving force of free personal development (Bekh, 2018).

Now we should look into the results of the research of self-esteem in young people, presented in Tabl. 4. The level of self-confidence is related to self-esteem and the level of aspiration, which generate a person's idea of individual capabilities.

Table 4. Indicators of self-esteem level in subjects of young age

Таблиця 4. Показники рівня самооцінки в досліджуваних юнацького віку

Year of study Курс	Coefficient of self-esteem (M±SD) Коефіцієнт самооцінки (M±SD)
I	.29±.5
III	.37±.42

Note: M – arithmetic mean; SD – standard deviation.

Примітка: M – середнє арифметичне розподілу; SD – середнє квадратичне відхилення розподілу.

According to the obtained results, among the students of the first year of study, the correlation coefficient of ranks, which reflects the level of self-esteem, is equal to .29. This indicates a weak correlation between a person's ideas about the "ideal self" and the "real self". Thus, the studied 17–18-year-old youths are characterized by a vague and undifferentiated idea

довіряти, але рівень їх довіри до себе є нестабільним.

Розглянемо дані дослідження особистісних детермінант розвитку довіри до себе в юнацькому віці. Результати вивчення почуття власної гідності подано у табл. 3 (Колесніченко, 2020).

Згідно з отриманими результатами, показники студентів обох вікових груп перевищують середній рівень розвитку (у досліджуваних I курсу – M=15.88 балів; у досліджуваних III курсу – M=16.33 балів із 30 можливих). Це означає, що юнакам властиве почуття власної гідності. Гідність виступає основою духовної свободи особистості; почуття гідності як самоствавлення та духовна надцінність є рушійною силою вільного особистісного розвитку (Бех, 2018).

Розглянемо результати вивчення самооцінки в осіб юнацького віку (табл. 4). Рівень довіри до себе пов'язаний із самооцінкою і рівнем домагань особистості, що породжують уявлення людини про індивідуальні власні можливості.

Згідно з отриманими результатами, в студентів I курсу коефіцієнт кореляції рангів, що відображає рівень самооцінки, дорівнює .29, що вказує на слабкий зв'язок між уявленнями людини про "Я-ідеальне" і про "Я-реальне". Тобто, для досліджуваних 17–18-річних юнаків характерне нечітке та недиференційоване уявлення про свої ідеальні та реальні якості. У юнаків 20–21 років коефіцієнт рангової кореляції г значно підвищується та дорівнює .37, що вказує на тенденцію до диференційованого уявлення про "Я-ідеальне" та "Я-реальне". Водночас, наявний числовий показник констатує недостатню сформованість чітких уявлень про себе.

Розглянемо результати вивчення наступної детермінанти довіри до себе в юнацькому віці – інтернальність суб'єктивного контролю (рис. 1).

За результатами діагностики (Колесніченко, 2020), загальний рівень інтернальності юнаків обох вікових груп відповідає середньому рівню розвитку (у респондентів I курсу: - .14; у респондентів III курсу: - .31). Це вказує на те, що для більшості досліджуваних юнаків

of their ideal and real qualities. The coefficient of rank correlation r among young people aged 20–21 increases significantly and is equal to .37. This indicates a tendency towards a differentiated view of the “ideal self” and “real self”. At the same time, the presented indicator states the insufficient formation of a clear self-image.

The results of the research of another determinant of self-confidence in youth – the internality of subjective control should be considered (Fig. I).

According to the results of diagnostics (Kolesnichenko, 2020), the general level of internality of young people of both age groups meets the average level of development (for the respondents of the first year of study: - .14; for respondents of the third year of study: - .31). This indicates that, depending on the particular situation, it is typical for the majority

характерно в залежності від окремої ситуації приписувати відповідальність за події в житті та результати діяльності, в тому числі навчальної, як власним діям, так і зовнішнім чинникам.

Найнижчі показники інтернальності в юнаків було зафіксовано в сфері сімейних відносин (у досліджуваних I курсу: - .49; у досліджуваних III курсу: - .57). Ймовірно, для молодих людей характерно відчувати себе емоційно залежними від оточення, зокрема, сім'ї, та піддаватися впливу батьків.

Меншою мірою інтернальність проявляється в досліджуваних у сферах міжособистісних стосунків (у студентів I курсу: - .33; у студентів III курсу: - .43) та здоров'я (у студентів I курсу: - .03; у студентів III курсу: - .28). Ймовірно, юнаки в залежності від ситуації мають сумніви щодо власної здатності викликати до себе симпатію

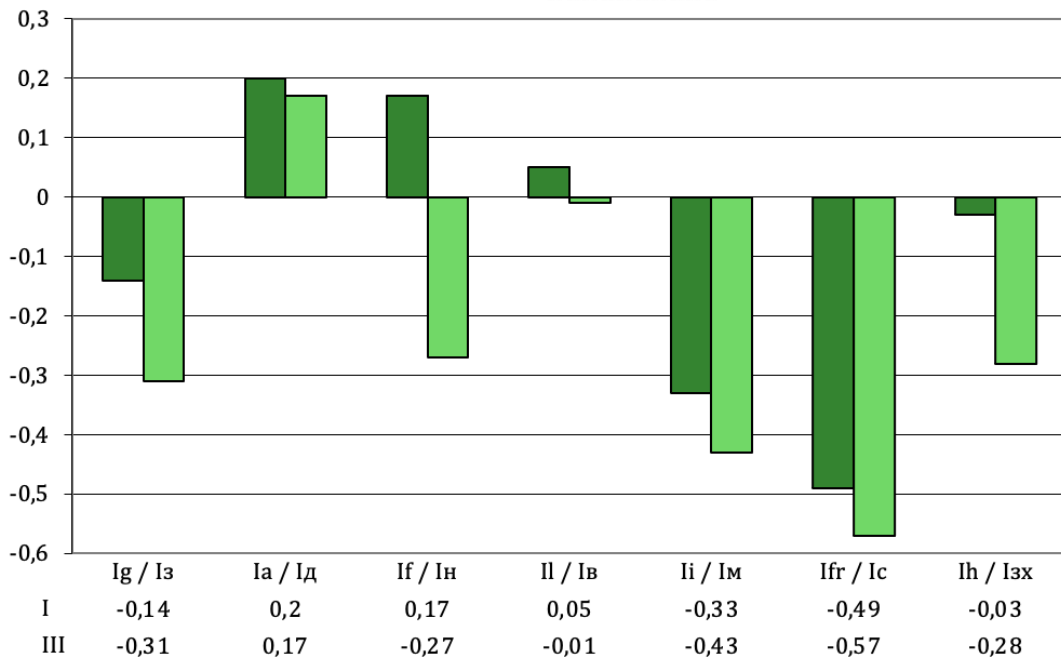

Fig. I. Indicators of internality of the locus of control in young people

Рис. I. Показники інтернальності локус контролю в юнаків

Note: I general – general internality; Ia – internality in the sphere of achievements; If – internality in the sphere of failure; II – internality in the sphere of labor relations; Ii – internality in the sphere of interpersonal relations; Ifr – internality in family relations; Ih – internality in the case of health and disease protection.

Примітка: I загальна – загальна інтернальність; Ia – інтернальність у галузі досягнень; Ih – інтернальність в області невдач; Ib – інтернальність у галузі виробничих відносин; Im – інтернальність у галузі міжособистісних відносин; Ic – інтернальність у сімейних відносинах; Iz – інтернальність у випадку охорони здоров'я і хвороб.

of respondents to attribute responsibility for life events and the results of activities, including educational ones, both to their own actions and to external factors.

The lowest indicators of internality among young people were stated in the sphere of family relations (among the subjects of the first year of study: - .49; among the subjects of the third year of study: - .57). Probably, it is typical for young people to feel emotionally dependent on the environment, in particular, the family, and to be influenced by their parents.

Less internality manifests itself among the respondents in the spheres of interpersonal relations (in the students of the first year of study: - .33; in the students of the third year of study: - .43) and health (in the students of the first year: - .03; in the students of the third year: - .28). Probably, depending on the situation, young people have doubts about their own ability to evoke sympathy and respect for themselves, the ability to control relationships. Regarding health, young people are more inclined to consider it and illness to be a matter of chance, a result of a bad ecological situation.

The highest indicators of internality among the respondents were identified regarding achievements (in the subjects of the first year of study - .2; in the subjects of the third year of study - .17). This indicates that young people who are inclined to consider their achievements mostly their own merits are able to successfully achieve goals in the future.

Interesting indicators were stated on the scale of internality regarding failures. In particular, the data have a significant distribution: among the respondents of the first year of study - .17; among the respondents of the third year of study - .27. That is, in the process of growing up, there is a tendency toward externality: young people of 19–20 years old are more inclined to attribute responsibility for failures to other people or consider them as the result of failure.

It should be noted, on all scales, the indicators are within the average level (range of numbers -1 - +1).

Motivation for success was identified as a determinant of self-confidence in youth (Tabl. 5).

According to the obtained results, the data

та повагу, здатності контролювати стосунки. У сфері здоров'я юнаки більш схильні вважати здоров'я та хворобу справою випадку, наслідком поганої екологічної ситуації.

Найвищі показники інтернальності в респондентів виявлено в сфері досягнення (у досліджуваних I курсу: - .2; у досліджуваних III курсу: - .17). Це свідчить про те, що юнаки схильні вважати свої досягнення переважно власною заслугою, здатними з успіхом досягати своїх цілей у майбутньому.

Цікаві показники зафіксовано за шкалою інтернальності в сфері невдач. Так, числові дані мають значний розподіл: у респондентів I курсу: - .17; у респондентів III курсу: - .27. Тобто, із дорослішанням відзначається тенденція в бік екстернальності: 19–20-річні юнаки більш схильні приписувати відповідальність за невдачі іншим людям або вважати їх результатом невдачі.

Слід зазначити, що за всіма шкалами показники знаходяться в межах середнього рівня прояву (числовий діапазон -1 - +1).

У якості детермінанти довіри до себе в юнацькому віці нами було визначено мотивацію досягнення успіху (табл. 5)

Згідно з отриманими результатами, показники студентів обох вікових груп знаходяться на середньому рівні розвитку (у досліджуваних I курсу - 13.4 балів; у досліджуваних III курсу - 13.42 балів, тобто мотиваційний полюс у досліджуваних юнаків яскраво не виражений. Такі особи в залежності від ситуації можуть бути як мотивованими на успіх, так і на запобігання невдачі, віддаючи перевагу завданням середньої складності.

Розглянемо показники ще однієї детермінанти довіри до себе в юнацькому віці - віру у власну самоефективність (табл. 6). Самоефективність - оцінка власної здатності впоратися з певними завданнями, що впливає на довіру до себе, а також різні мотиваційні характеристики, такі як вибір цілей, наполегливість, копінг (Bandura et al., 1996; Stroyanovska et al., 2021).

Згідно з отриманими даними, числові показники в респондентів обох вікових груп відповідають середньому рівню прояву самоефективності. Водночас зафіксовано позитивну вікову динаміку віри у власну ефективність:

on the students of both ages are at an average level of development (for first-year students – 13.4 points; for third-year students – 13.42 points), i. e. the motivational pole of the researched young people is not clearly expressed. Depending on the situation, such individuals may be motivated for both success and failure avoidance, preferring tasks of medium complexity.

Table 5. Indicators of the motivation for success among youth

Таблиця 5. Показники прояву мотивації досягнення в досліджуваних юнацького віку

Year of study Курс	Motivation for success (M±SD) Мотивація досягнення (M±SD)
I	13.4±3.11
III	13.42±2.8

Note: M – arithmetic mean; SD – standard deviation.

Примітка: M – середнє арифметичне розподілу; SD – середнє квадратичне відхилення розподілу.

Let’s consider the indicators of another determinant of self-confidence in youth – belief in one’s self-efficacy (Table 6). Self-efficacy is an assessment of one’s ability to cope with certain tasks, which affects self-confidence, as well as various motivational characteristics, such as goal selection, persistence, coping (Bandura et al., 1996; Stroyanovska et al., 2021).

Table 6. Indicators of self-efficacy in youth

Таблиця 6. Показники прояву самоефективності в досліджуваних юнацького віку

Year of study Курс	Motivation for success / Self-efficacy (M±SD) Мотивація досягнення (M±SD)
I	28.95±5.66
III	29.93±5.03

Note: M – arithmetic mean; SD – standard deviation.

Примітка: M – середнє арифметичне розподілу; SD – середнє квадратичне відхилення розподілу.

According to the obtained data, the indicators of the respondents of both age groups correspond to the average level of self-efficacy. At the same time, a positive age dynamics of belief in self-efficacy was stated: the indicators of 20–21-year-old young people are higher than the indicators of 17-18-year-old subjects.

Consequently, a larger number of young people of both ages have an average level of self-efficacy. This could indicate that the respondents’

показники 20–21-річних юнаків є вищими за показники 17–18-річних досліджуваних.

Отже, більшій кількості юнаків обох вікових груп властивий середній рівень прояву самоефективності. Це може означати, що самоефективність досліджуваних характеризується контекстуальністю, тобто оцінкою юнаками своїх здібностей вчинити будь-які дії у певних умовах, обставинах та завданнях.

З метою перевірки гіпотези та виявлення взаємозв’язків із компонентами довіри до себе ми використали кореляційний аналіз за Спірменом. Вибір непараметричних методів математичної статистики зумовлений наявністю аутлаєрів за вибіркою.

Кореляційний аналіз дозволив встановити статистично значущі кореляційні зв’язки компонентів довіри до себе зі всіма визначеними детермінантами.

Когнітивний компонент довіри до себе, критерієм розвитку якого виступає *самоінтерес*, має позитивні кореляційні зв’язки з такими змінними: почуття власної гідності (.309 при $p \leq .010$) – тобто, чим вищим є рівень морального стандарту самооцінки особистості, тим вищий ступінь її інтересу до самої себе; інтернальність суб’єктивного контролю (.231 при $p \leq .010$) – такі дані означають, що відповідальність та самоорганізація своєї життєдіяльності, суттєво впливає на пізнавальне ставлення юнаків до свого “Я”; мотивація досягнення успіху (.208 при $p \leq .010$) – чим більше досліджувані орієнтовані на досягнення успіху, тим краще вони усвідомлюють цінність власної особистості та свої можливості.

Емоційно-ціннісний компонент довіри до себе, критерієм розвитку якого виступає *ауто-симпатія*, має позитивні кореляційні зв’язки з такими детермінантами: почуття власної гідності (.309 при $p \leq .010$) – очевидно, базове ціннісне ставлення до людини взагалі (гуманістична картина світу) сприяє самоприйняттю як усвідомленому позитивному ставленню до себе; інтернальність суб’єктивного контролю в сфері досягнень (.181 при $p \leq .010$), виробничих (навчальних) відносин (.148 при $p \leq .050$), міжособистісних відносин (0.182 при $p \leq .010$) та взаємин у сім’ї (.153 при $p \leq .010$) – сформованість внутрішньої відповідальності, яка

self-efficacy is characterized by contextuality, i. e. young people's assessment of their abilities to perform any actions in certain conditions, circumstances and tasks.

Spearman correlation analysis was used to test the hypothesis and identify relationships with the components of self-confidence. The choice of nonparametric methods of mathematical statistics was determined by the presence of sample outliers.

Correlation analysis makes it possible to establish statistically significant correlations between the components of self-confidence and all defined determinants.

The cognitive component of self-confidence, the development criterion of which is *self-interest*, has positive correlations with such variables as dignity (.309 at $p \leq .010$). That is, the higher the level of a person's moral standard of self-esteem is, the higher the degree of their self-interest is. Internality of subjective control (.231 at $p \leq .010$). These data mean that responsibility and self-organization of one's life activities significantly influences the cognitive attitude of youth towards their "Self". Motivation for success (.208 at $p \leq .010$). The more respondents are focused on achieving success, the better they understand the value of their own personality and their capabilities.

The emotional and value component of self-confidence, the development criterion of which is *self-sympathy*, has positive correlations with such determinants as dignity (.309 at $p \leq .010$). It is obvious that the basic value attitude towards a person in general (the humanistic worldview) promotes self-acceptance as a conscious positive attitude towards oneself. Internality of subjective control regarding achievements (.181 at $p \leq .010$); workplace (educational) relations (.148 at $p \leq .050$); interpersonal relationships (0.182 at $p \leq .010$) and family relationships (.153 at $p \leq .010$). The formation of internal responsibility, which determines the individual's behavior and is the result of their own choice and certain internal norms, probably influences the development of a reflexive position towards oneself and positive self-attitude. Motivation for success (.139 at $p \leq .050$). Probably, the skills of setting realistic goals and focusing on achieving success contribute to the development of trust in one's own personality and self-confidence. Belief in self-efficacy (.128 at $p \leq .050$). That is, faith

зумовлює поведінку особистості і є результатом її власного вибору й визначених внутрішніх норм, вірогідно впливає на вироблення рефлексивної позиції стосовно себе та позитивного самоствавлення; мотивація досягнення успіху (.139 при $p \leq .050$) – ймовірно, навички постановки реальної мети та акцентування на досягненні успіху сприяють розвитку довіри до власної особистості та впевненості в собі; віра у власну самоефективність (.128 при $p \leq .050$) – тобто, віра в ефективність своїх вчинків та дій впливає на прихильне ставлення до власної особистості та позитивну оцінку особистих можливостей щодо досягнення бажаного результату.

Поведінковий компонент довіри до себе, критерієм розвитку якого є *самоповага*, має значущі позитивні кореляційні зв'язки з такими детермінантами: почуття власної гідності (.439 при $p \leq .010$) – це означає, що гуманістичне ставлення до себе значно впливає на розвиток критичного ставлення до самого себе, усвідомлення своїх можливостей контролювати власні дії та емоційні стани, прагнення до саморозвитку та самореалізації; адекватна самооцінка (.141 при $p \leq .050$) – очевидно, адекватно сформована самооцінка, як наслідок успіхів особистості у різних сферах життя, сприяє усвідомленню власних здібностей, повазі до себе, прагненню до розвитку власного "Я"; інтернальність суб'єктивного контролю – загальний показник (.117 при $p \leq .050$) в сфері невдач (.131 при $p \leq .050$) – готовність особистості розглядати саму себе як джерело контролю над своїм життям та відчуття відповідальності за події у своєму житті пов'язані з усвідомленим визнанням власних сильних і слабких сторін, ціннісно-позитивним ставленням до себе та своїх дій й учинків, своїх досягнень в різних сферах життєдіяльності; мотивація досягнення успіху (.131 при $p \leq .050$) – чим більше в особистості виражена схильність до переживання задоволення та гордості при досягненні результату, тим більшою мірою вона поважає себе, має настанову на результативність у справі та довіряє собі; віра у власну самоефективність (.131 при $p \leq .050$) – тобто, висока оцінка особистості своїх можливостей сприяє критичному ціннісному

in the effectiveness of one's actions influences a favorable attitude towards one's personality and a positive assessment of personal capabilities to achieve the desired result.

The behavioral component of self-confidence, the criterion for the development of which is *self-respect*, has significant positive correlations with the following determinants. Dignity (.439 at $p \leq 0.10$). This means that a humanistic self-attitude significantly affects the development of a critical self-attitude, awareness of the ability to control one's actions and emotional states; desire for self-development and self-realization. Adequate self-esteem (.141 at $p \leq 0.050$). Obviously, adequately developed self-esteem, as a consequence of an individual's success in various spheres of life, contributes to awareness of one's own abilities, self-respect, and the desire to develop one's own "self". Internality of subjective control: general indicator (.117 at $p \leq 0.050$); in the sphere of failures (.131 at $p \leq 0.050$). A person's readiness to consider oneself as a source of control over life and a sense of responsibility for the events in one's life are associated with a conscious recognition of one's strengths and weaknesses, a value-positive attitude towards oneself and one's actions and achievements in various spheres of life. Motivation for success (.131 at $p \leq 0.050$). The more an individual expresses a tendency to experience pleasure and pride while achieving a result, the more they respect themselves, have an attitude towards effectiveness in business and self-confidence. Belief in one's own self-efficacy (.131 at $p \leq 0.050$). That is, a person's high assessment of their capabilities promotes a critical, value-based attitude to their achievements in various spheres of life.

The next stage of the research was to determine the levels of self-confidence development in youth. Low, medium, and high levels of youth self-confidence development were determined based on the research of domestic and foreign authors (Yermakova, 2023; Shevchenko, 2016; Danilova, 2019; Kálmán & Nyéki, 2019; Foley, 2020) and the criteria that we defined. Using a three-level scale of norms, numerical values, in accordance with the defined criteria, were adapted to one evaluation system. Arithmetic mean (M) and standard deviations (SD) were calculated to provide standard scores for the defined criteria and general self-confidence development score.

ставленню до своїх досягнень в різних сферах життєдіяльності.

Наступним етапом дослідження стало встановлення рівнів розвитку довіри до себе в юнацькому віці. Ґрунтуючись на дослідженнях вітчизняних та зарубіжних авторів (Єрмакова, 2023; Шевченко, 2016; Danilova, 2019; Kálmán, Nyéki, 2019; Foley, 2020) та визначених нами критеріях, було розраховано три рівні розвитку довіри до себе юнаків: низький, середній та високий. З використанням трирівневої шкали нормативів числові значення, відповідно до визначених критеріїв, було адаптовано до однієї системи оцінювання. Для розрахування стандартних показників для визначених нами критеріїв та загального показника розвитку довіри до себе було розраховано середні значення (M) та стандартне квадратичне відхилення (SD). Отримані результати представлені в табл.7.

Згідно з отриманими даними, в досліджуваних юнаків найбільш розвиненим є когнітивний компонент довіри до себе: в студентів обох курсів зафіксовано перевагу показників в межах високого рівня (50.00% та 59.72% відповідно). При цьому слід відзначити незначну кількість результатів у межах низького рівня (досліджувані I курсу) – 2.74%; досліджувані III курсу – 3.47% від загальної кількості досліджуваних).

За мотиваційно-ціннісним компонентом у більшості досліджуваних зафіксовано показники в діапазоні середнього рівня розвитку (досліджувані I курсу – 61.64%; досліджувані III курсу – 61.11%). Кількість респондентів із низьким рівнем аутосимпатії (досліджувані I курсу – 19.86%; досліджувані III курсу – 22.22%) переважає над кількістю респондентів із високим рівнем (досліджувані I курсу – 18.49%; досліджувані III курсу – 16.67%).

За поведінковим компонентом довіри до себе переважну більшість показників також зафіксовано в межах середнього рівня (респонденти I курсу – 6.96%; респонденти III курсу – 68.75%). Слід підкреслити позитивну вікову динаміку розвитку самоповаги: зниження кількості показників низького рівня від 21.33% (респонденти I курсу) до 13.89% (респонденти III курсу). Водночас кількість

Table 7. Distribution of levels of self-confidence development in youth (%)
Таблиця 7. Розподіл рівнів розвитку довіри до себе в юнацькому віці (%)

Criteria of self-confidence Критерії довіри до себе	The first year of study I курс			The third year of study III курс		
	Levels of development Рівні розвитку			Levels of development Рівні розвитку		
	low низький	medium середній	high високий	low низький	medium середній	high високий
Self-interest (cognitive component) Самоінтерес (когнітивний компонент)	2.74	47.95	50	3.47	37.5	59.72
M±SD	6.19±1.56			6.4±1.52		
Self-sympathy (motivational and value component) Аутосимпатія (мотивацій- но-ціннісний компонент)	19.86	61.64	18.49	22.22	61.11	16.67
M±SD	8.79±2.81			8.74±2.92		
Self-respect (behavioral component) Самоповага (поведінковий компонент)	21.33	6.96	17.81	13.89	68.75	17.36
M±SD	8.07±3.08			8.76±2.98		
General indicator of self-confidence Загальний показник довіри до себе	17.81	63.38	17.81	15.28	64.58	2.14
M±SD	48.75±12.67			5.53±12.85		

Note: M – arithmetic mean; SD – standard deviation.

Примітка: M – середнє арифметичне розподілу; SD – середнє квадратичне відхилення розподілу.

The obtained results are presented in Tabl. 7.

According to the obtained data, the cognitive component of self-confidence is the most developed among the researched youth: among the students of both groups, indicators within a high level prevail (50.00% and 59.72%, respectively). At the same time, an insignificant number of results within a low level should be noted (the students of the first year of study – 2.74%; the subjects of the third year of study – 3.47% of the total number of subjects).

In the emotional and value component, the majority of subjects have indicators of a medium level of development (the subjects of the first year of study – 61.64%; the subjects of the third year of study – 61.11%). The number of respondents with a low level of self-sympathy (the subjects of the first year of study – 19.86%; the subjects of the third year of study – 22.22%) prevails over the number of respondents with a high level (the subjects of the first year of study – 18.49%;

досліджуваних із високим рівнем самоповаги виявилася приблизно однаковою (досліджувані I курсу: 17.81%; досліджувані III курсу: 17.36%)

Отже, результати дослідження специфіки розвитку довіри до себе в юнацькому віці дозволили діагностувати середній рівень розвитку довіри до себе в більшості досліджуваних юнаків, причому когнітивний компонент розвинений більше за інші. Для юнаків характерна спрямованість на самопізнання, рефлексивна критична позиція стосовно себе, вони схильні до вивчення свого внутрішнього світу та аналізу власних можливостей. Система знань про себе та самоствалення в них є несформованою та нестійкою, їм бракує віри у свої здібності, самостійність, у здатність контролювати власне життя. Попри позитивну вікову динаміку показників довіри до себе, у 20–21-річних юнаків, порівняно з 17–18-річними, значущих зрушень за досліджуваними

the subjects of the third year of study – 16.67%).

According to the behavioral component of self-confidence, the vast majority of indicators were also stated within the average level (the respondents of the first year of study – 6.96%; the respondents of the third year of study – 68.75%). The positive age-related dynamics in the development of self-respect should be noted: a decrease in the number of low-level indicators from 21.33% (the respondents of the first year of study) to 13.89% (the respondents of the third year of study). At the same time, the number of subjects with a high level of self-respect is approximately the same (the subjects of the first year of study: 17.81%; the third year students: 17.36%).

Consequently, the results of the research of peculiarities of self-confidence development in youth made it possible to diagnose its average level in the majority of the researched young people, moreover, the cognitive component is developed more than others. Young people are characterized by an orientation towards self-awareness, a reflexive critical self-attitude, they tend to study their inner world and analyze their own capabilities. The system of knowledge about themselves and self-attitude is unformed and unstable; they are not confident in their abilities, independence, and ability to control their lives. Despite the positive age-related dynamics of self-confidence indicators, significant changes in the researched parameters were not recorded among 20-21-year old respondents compared to 17-18 year-olds. Generally, according to the results of the research, it was established that young people tend to be more self-confident, but their level of self-confidence is unstable.

The results of the conducted research and data correlation analysis confirmed the working hypothesis.

Discussion

Analysis of the obtained results allows comparing them with the research data of other scientists. In particular, the research of the *emotional value component* of self-confidence (see Table 1), the criterion for the development of which is self-sympathy, is consistent with the data of foreign scientists (Rogers, 1995; Casale, 2020; Ach & Pollmann, 2022), who consider sympathy (love)

parametрами не зафіксовано. У цілому, за результатами дослідження встановлено, що юнаки схильні більше довіряти собі, ніж не довіряти, але рівень довіри до себе в досліджуваних юнаків є нестабільним.

Результати проведеного дослідження й кореляційного аналізу даних підтвердили робочу гіпотезу.

Дискусія

Аналізування отриманих результатів дозволяє співвіднести їх із даними досліджень інших науковців. Зокрема, дослідження *емоційно-ціннісного компонента* довіри до себе (див. табл. 1), критерієм розвитку якого виступає аутосимпатія, суголосні з даними зарубіжних науковців (Rogers, 1995; Casale, 2020; Ach, Pollmann, 2022), які розглядають симпатію (любов) до себе як аспект самоставлення, що має самооціннісну та емоційну складові. Те, що люди відчувають стосовно себе, зовсім не обов'язково визначається тим, наскільки вони вважають себе хорошими. Особа може проявляти симпатію до себе за якимись важливими критеріями навіть при низькій самооцінці; і, навпаки, особа може ставитися до себе з антипатією навіть при високій самооцінці.

Результати дослідження *поведінкового компонента* довіри до себе (див. табл. 1), критерієм розвитку якого є самоповага, співпадають із результатами інших дослідників (Єрмакова, 2023; Dwyer, Marsh, 2017; Foley, 2020). Так, у юнацькому віці становлення самоповаги обумовлено попереднім процесом формування особистості та переходить на новий рівень, коли загальна самооцінка відображає відповідність поведінки власним поглядам, переконанням і результатам діяльності. Зростання рівня самоповаги є загальною віковою тенденцією в юнацькому віці, коли після закінчення школи трудова чи навчальна діяльність у вишій починає "переважувати" негативний сімейний або шкільний досвід.

Вивчення такої детермінанти довіри до себе, як почуття власної гідності (див. табл. 3), підтверджується даними, отриманими І. Бехом (2018). У юнацькому віці відбувається активний розвиток морально-етичної системи особистості. У процесі навчально-виховної

for oneself as an aspect of self-attitude, which has self-esteem and emotional components. The way people feel about themselves is not necessarily determined by how good they consider themselves to be. A person can express sympathy for themselves according to some important criteria, even with low self-esteem; and, on the contrary, a person can regard themselves with antipathy, even having high self-esteem.

The results of the research of the *behavioral component* of self-confidence (see Tabl. 1), the criterion for the development of which is self-respect, coincide with the results of other researchers (Yermakova, 2023; Dwyer & Marsh, 2017; Foley, 2020).

Thus, in youth, the formation of self-respect is determined by the previous process of personality formation and moves to a new level, while general self-esteem reflects the compliance of behavior with one's own views, beliefs and results of activities. An increase in the level of self-esteem is a general age-related trend in youth when, after graduation, work or educational activities at university, negative family or school experiences begin to "outweigh".

The research of such a determinant of self-confidence as dignity (see Tabl. 3) is confirmed by the data obtained by I. Bekh (2018). In youth, there is an active development of the moral and ethical system of the individual. Internalization of universal human norms; moral mechanisms of personal behavior are formed in young people in the process of educational activities at the educational institution. It is possible to influence the assimilation of specific values by a person, expanding the spectrum of dignity and strengthening its stability. Such a significant role of dignity must be consistent with integrity, which is a hierarchical system of socially significant values. A wide range of values in this system is determined by the psychological capabilities of age-related development.

Dignity as the highest value is the dominant characteristic of a person. The results of the research of self-esteem level (see Tabl. 4) as a determinant of the development of self-confidence coincide with the data of V. Rybalka (2011). The scientist notes that self-esteem of a person's properties is experienced as a sense of honor, mainly addressed to society, and as dignity, mainly addressed towards oneself. All elements of a person's

діяльності в закладі освіти в юнаків відбувається інтеріоризація загальнолюдських норм, утворюються моральні механізми поведінки особистості. Розширюючи спектр почуття гідності та зміцнюючи його стійкість, можна впливати на засвоєння особистістю конкретних цінностей. Така ціннісна роль почуття гідності повинна бути узгоджена з добросовісністю, яка є ієрархізованою системою суспільно значущих цінностей. Широкий спектр цінностей у цій системі визначається психологічними можливостями вікового розвитку. Гідність як вища цінність є домінуючою характеристикою особистості.

Результати дослідження рівня самооцінки (див. табл. 4) як детермінанти розвитку довіри до себе суголосні з даними В. Рибалки (2011). Самооцінка властивостей особистості, зазначає науковець, переживається нею в почутті честі, переважно зверненої до соціуму, та в почутті власної гідності, переважно зверненої до себе. Усі елементи цінності та самоцінності особистості як цілісної системи взаємопов'язані між собою та виконують певні функції (регулятивну, захисну, гомеостатичну, креативну).

У ході дослідження мотивації на досягнення успіху юнаків було встановлено, що мотиваційний полюс у досліджуваних юнаків яскраво не виражений (див. табл. 5). Співвідношення між прагненням успіху та уникненням невдачі може розглядатися по-різному. Так, на думку Д. Аткінсона (1960), це – взаємовиключні полюси на шкалі "мотиву досягнення", і якщо людина орієнтована на успіх, то вона не відчуває страху перед невдачею. І, навпаки, якщо особа орієнтована на уникнення невдачі, то в неї недостатньо виражена мотивація досягнення. Виражена мотивація досягнення може одночасно поєднуватися зі страхом невдачі, особливо якщо вона пов'язана для особи з якими-сь тяжкими наслідками. Тому слід говорити про переважання в того чи іншого суб'єкта прагнення успіху або уникнення невдачі за наявності того та іншого.

Результати дослідження самооефективності (див. табл. 6) продемонстрували, що числові показники в респондентів обох вікових груп відповідають середньому рівню прояву цієї

value and self-worth as an integral system are interconnected and perform certain functions (regulatory, protective, homeostatic, creative).

While studying motivation for success it was found that the motivational pole among the researched young people was not clearly expressed (see Tabl. 5). The relationship between motivation for success and failure avoidance can be viewed in different ways. Thus, according to D. Atkinson (1960), these are mutually exclusive poles on the scale of "motive for achievement" and if a person is focused on success, then they do not experience fear of failure. And vice versa, if a person is focused on failure avoidance, then their motivation for success is not sufficiently expressed. Expressed motivation for success can simultaneously be combined with the fear of failure, especially if it is associated with some serious consequences for a person. Therefore, we should talk about the predominance of a particular subject's motivation for success or failure avoidance if both are present.

The results of the self-efficacy research (see Table 6) demonstrated that the indicators of the respondents of both ages correspond to the average level of manifestation of this quality. According to the issue of promoting the development of self-efficacy beliefs, scientists (Bandura et al., 1996) point out that encouragement and praise can only temporarily improve an individual's assessment of abilities if their efforts are not quickly supported by success. Therefore, the best way to gain faith in one's own effectiveness, and self-confidence is through personal experience of success, overcoming obstacles and achieving goals (Möbius et al., 2022).

Conclusions

The results of the research of peculiarities of self-confidence development in youth are presented. The average level of development of self-confidence was diagnosed in the majority of respondents, which indicates a focus on self-awareness, a reflexive critical attitude towards oneself, a tendency to study one's inner world and analyze one's own capabilities. The system of self-awareness and self-attitude of the researched youth is unformed and unstable, they lack faith in their abilities, independence, and the ability to control their own lives. The personal determinants of self-confidence were

якості. Звертаючись до питання сприяння розвитку віри у власну ефективність, науковці (Bandura et al., 1996) зазначають, що підбадьорення та похвала лише недовгочасно можуть покращити оцінку особою своїх здібностей, якщо найближчим часом її старання не підкріпляться успіхом. Тому найкращий спосіб набуття віри у власну ефективність, довіри до себе та впевненості – це особистий досвід успіху, подолання перешкод і досягнення поставленої мети (Möbius et al., 2022).

Висновки

Презентовано результати дослідження специфіки розвитку довіри до себе в юнацькому віці. У більшості респондентів діагностовано середній рівень розвитку довіри до себе, що свідчить про спрямованість на самопізнання, рефлексивну критичну позицію стосовно себе, схильність до вивчення свого внутрішнього світу та аналізу власних можливостей. Система знань про себе та самоствавлення в досліджуваних юнацького віку є несформованою та нестійкою, їм бракує віри у свої здібності, самостійність, у здатність контролювати власне життя. Досліджено особистісні детермінанти довіри до себе та здійснено кореляційний аналіз із метою з'ясування можливих зв'язків між виокремленими детермінантами та структурними компонентами довіри до себе. Результати проведеного дослідження й кореляційного аналізу даних підтвердили припущення про те, що визначені особистісні детермінанти впливають ($p \leq 0.050$; $p \leq 0.010$) на розвиток довіри до себе в юнацькому віці.

Оригінальність емпіричного дослідження полягає в тому, що вперше досліджено феномен довіри до себе та її особистісні детермінанти в юнацькому віці. Практична значущість отриманих матеріалів є в тому, що вони можуть бути використані в процесі викладання навчальних курсів, у галузі особистісного розвитку, у консультативній роботі з особами юнацького віку; викладачі можуть застосовувати пакет психодіагностичних методик як психологічний засіб розвивального характеру.

Перспективним напрямом розвитку наукової проблематики вважаємо розробку

studied and a correlation analysis was carried out in order to clarify possible correlations between the identified determinants and structural components of self-confidence. The results of the conducted research and data correlation analysis confirmed the assumption that certain personal determinants influence ($p \leq 0.050$; $p \leq 0.010$) the development of self-confidence in youth.

The originality of the empirical research lies in the fact that for the first time the phenomenon of self-confidence and its personal determinants in youth has been studied. The practical significance of the obtained data is that they can be used during teaching courses, in the field of personal development, in consultative work with youth; the package of psychodiagnostic techniques can be used by teachers as a psychological developmental tool.

We consider the development and testing of a psychological program for the development of self-confidence in youth to be a promising direction for the development of scientific issues.

Reference

- Ach, J. S., & Pollmann, A. (2022). Self-Confidence, Self-Assertiveness, and Self-Esteem: The Triple S Condition of Personal Autonomy. *Philosophical Studies Series*, 146, 53–65. https://doi.org/10.1007/978-3-030-80991-1_4
- Atkinson, J. W., & Litwin, G. H. (1960). Achievement motive and test anxiety conceived as motive to approach success and motive to avoid failure. *Journal of Abnormal and Social Psychology*, 60(1), 52–63. <https://doi.org/10.1037/h0041119>
- Bandura, A., Barbaranelli, C., Caprara, G. V., & Pastorelli, C. (1996). Multifaceted impact of self-efficacy beliefs on academic functioning. *Child Development*, 67(3), 1206–1222. <https://doi.org/10.2307/1131888>
- Bekh, I. D. (2018). Osobystist na shliakhu do dukhovnykh tsinnostei [Personality on the way to spiritual values]. Chernivtsi: "Bukrek" URL: <https://www.pedagogic-master.com.ua/public/Beh.pdf>
- Casale, S. (2020). Gender differences in self-esteem and self-confidence. The Wiley Encyclopedia of Personality and Individual Differences. *Personality Processes and Individuals Differences*, 185–189. <https://doi.org/10.1002/9781119547174.ch208>
- Dahlan, R. M. (2019). Social Adaptation, Self-Confidence and their Relation to Student Achievement Motivation of Madrasa Senior High School 1 Bogor Indonesia in Generating Student with Character. *Opción*, 35, 841–863. URL: <https://produccioncientificaluz.org/index.php/opcion/article/view/29670>
- Danilova, Y. (2019). Self-trust in connection with empathy in different social situations of development in adolescence. *Psychological journal*, 3(23), 119–136.
- Ach J. S., Pollmann A. Self-Confidence, Self-Assertiveness, and Self-Esteem: The Triple S Condition of Personal Autonomy. *Philosophical Studies Series*. 2022. Vol. 146. P. 53–65. https://doi.org/10.1007/978-3-030-80991-1_4
- Atkinson J. W., Litwin G. H. Achievement motive and test anxiety conceived as motive to approach success and motive to avoid failure. *Journal of Abnormal and Social Psychology*. 1960. Vol. 60(1). P. 52–63. <https://doi.org/10.1037/h0041119>
- Bandura A., Barbaranelli C., Caprara G. V., Pastorelli C. Multifaceted impact of self-efficacy beliefs on academic functioning. *Child Development*. 1996. Vol. 67(3). P. 1206–1222. <https://doi.org/10.2307/1131888>
- Бех І. Д. Особистість на шляху до духовних цінностей. Київ – Чернівці: "Букрек", 2018. 320 с. URL: <https://www.pedagogic-master.com.ua/public/Beh.pdf>
- Casale S. Gender differences in self-esteem and self-confidence. The Wiley Encyclopedia of Personality and Individual Differences. *Personality Processes and Individuals Differences*. 2020. P. 185–189. <https://doi.org/10.1002/9781119547174.ch208>
- Dahlan R. M. Social Adaptation, Self-Confidence and their Relation to Student Achievement Motivation of Madrasa Senior High School 1 Bogor Indonesia in Generating Student with Character. *Opción*. 2019. Vol. 35. P. 841–863. URL: <https://produccioncientificaluz.org/index.php/opcion/article/view/29670>
- Danilova Y. Self-trust in connection with empathy in different social situations of development in adolescence. *Психологічний часопис*. 2019. № 3(23). С. 119–136. <https://doi.org/10.31108/1.2019.3.23.8>
- Dwyer N., Marsh S. Self-trust, Self-efficacy and Digital Learning. *IFIP Advances in Information and Communication Technology*. 2017. Vol. 505. P. 110–115. https://doi.org/10.1007/978-3-319-59171-1_9
- Foley R. Self-Trust. The Routledge Handbook of Trust and Philosophy, 2020. P. 231–242. URL: <https://www.taylorfrancis.com/chapters/edit/10.4324/9781315542294-18/self-trust-richard-foley>
- Green S., Falecki, D., Leach C. Self-confidence and self-efficacy development in schools. *Applied Positive School Psychology*. 2022. P. 29–43. <https://doi.org/10.4324/9781003228158-6>
- Halian I., Popovych I., Hulas I., Serbin Iy., Vyshnevskaya O., Kovalchuk Z., Pyslar A. Correlation between

- <https://doi.org/10.31108/1.2019.3.23.8>
- Dwyer, N., & Marsh, S. (2017). Self-trust, Self-efficacy and Digital Learning. *IFIP Advances in Information and Communication Technology*, 505, 110–115. https://doi.org/10.1007/978-3-319-59171-1_9
- Foley, R. (2020). Self-Trust. *The Routledge Handbook of Trust and Philosophy*, 231–242. URL: <https://www.taylorfrancis.com/chapters/edit/10.4324/9781315542294-18/self-trust-richard-foley>
- Green, S., Falecki, D., & Leach, C. (2022). Self-confidence and self-efficacy development in schools. *Applied Positive School Psychology*, 29–43. <https://doi.org/10.4324/9781003228158-6>
- Halian, I., Popovych, I., Hulas, I., Serbin, Iy., Vyshnevskya, O., Kovalchuk, Z., & Pyslar, A. (2023a). Correlation between personality traits of young athletes and their level of self-efficacy. *Journal of Physical Education and Sport*, 23(5), 1119–1129. <https://doi.org/10.7752/jpes.2023.05140>
- Halian, I., Popovych, I., Vovk, V., Kariyev, A., Poleshchuk, L., & Halian, O. (2023b). Correlation of the coach's qualities and junior athletes' self-efficacy. *Journal of Physical Education and Sport*, 23(7), 1621–1630. <https://doi.org/10.7752/jpes.2023.07199>
- Hidayat, N., Usodo, B., & Saputro, D. R. S. (2021). Reflective Abilities in Students with a High Level of Self-confidence. *IOP Conference Series: Earth and Environmental Science*, 1808(1), 012055. <https://doi.org/10.1088/1742-6596/1808/1/012055>
- Kálmán, H. A., & Nyéki E. (2019). Research on the self-trust of engineering students. Proceedings of the 46th SEFI Annual Conference 2018: *Creativity, Innovation and Entrepreneurship for Engineering Education Excellence*, 936–943. <https://www.scopus.com/inward/record.uri?eid=2-s2.0-85073028115&partnerID=40&md5=72adbbf40bb8a63707eb65297dc18d12>
- Ketler-Mytynska, T., & Shevchenko, N. (2022). The Relationship between Internality and Self-development of Psychology Students: the Effect of Optimistic Attributional Style. *Social Welfare: Interdisciplinary Approach*, 12, 56–70. <https://doi:10.15388/SW.2022.12.14>
- Kim, A. I. (2019). Internalized Trust: Longitudinal Relationships as a Basis for Self-Trust. *Academic Medicine*, 94(6), 751. <https://doi.org/10.1097/ACM.0000000000002641>
- Kokun, O. M., Moroz, V. M., Pishko, I. O., & Lozinska, N. S. (2021). Formuvannia psykholohichnoi hotovnosti viiskovosluzhbovtiv viiskovoi sluzhby za kontraktom do vykonannia zavdan za pryznachenniam pid chas boiovoho zlahodzhennia [Formation of psychological readiness of military servicemen under contract to perform assigned tasks during combat coordination]. K.: 7BC. URL: https://lib.iitta.gov.ua/726799/1/Poci6_CTAPT_ISBN.pdf
- Kurova, A., Popovych, I., Hrys, A., Koval, I., Pavliuk, M., Polishchuk, S., & Kolly-Shamne, A. (2023). Dispositional optimistic and pessimistic mental states of young athletes: gender differentiation. *Journal of Physical Education and Sport*, 23(4), 857–867. <https://doi.org/10.7752/jpes.2023.04110>
- personality traits of young athletes and their level of self-efficacy. *Journal of Physical Education and Sport*. 2023a. Vol. 23(5). P. 1119–1129. <https://doi.org/10.7752/jpes.2023.05140>
- Halian I., Popovych I., Vovk V., Kariyev A., Poleshchuk L., Halian O. Correlation of the coach's qualities and junior athletes' self-efficacy. *Journal of Physical Education and Sport*. 2023b. Vol. 23(7). P 1621–1630. <https://doi.org/10.7752/jpes.2023.07199>
- Hidayat N., Usodo B., Saputro D. R. S. Reflective Abilities in Students with a High Level of Self-confidence. *IOP Conference Series: Earth and Environmental Science*. 2021. Vol. 1808(1). 012055. <https://doi.org/10.1088/1742-6596/1808/1/012055>
- Kálmán H. A., Nyéki E. Research on the self-trust of engineering students. Proceedings of the 46th SEFI Annual Conference 2018: *Creativity, Innovation and Entrepreneurship for Engineering Education Excellence*. 2019. P. 936–943. <https://www.scopus.com/inward/record.uri?eid=2-s2.0-85073028115&partnerID=40&md5=72adbbf40bb8a63707eb65297dc18d12>
- Ketler-Mytynska T., Shevchenko N. The Relationship between Internality and Self-development of Psychology Students: the Effect of Optimistic Attributional Style. *Social Welfare: Interdisciplinary Approach*. 2022. 12. P. 56–70. <https://doi:10.15388/SW.2022.12.14>
- Kim A. I. Internalized Trust: Longitudinal Relationships as a Basis for Self-Trust. *Academic Medicine*. 2019. Vol. 94(6). P. 751. <https://doi.org/10.1097/ACM.0000000000002641>
- Колесніченко О. С., Приходько І. І., Мацегора Я. В., Юр'єва Н. В., Лиман А. А., Байда М. С. Прикладна психодіагностика в Національній гвардії України. Харків: НАНГУ, 2020. 388 с. https://books.ndcnangu.co.ua/knigi/Posibnyk_Prykladna_psykhodiahnostykaNGU2020.pdf
- Коқун О. М., Мороз В. М., Пішко І. О., Лозінська Н. С. Формування психологічної готовності військовослужбовців військової служби за контрактом до виконання завдань за призначенням під час бойового зладження: метод. посіб. К.: 7БЦ, 2021. 170 с. URL: https://lib.iitta.gov.ua/726799/1/Посіб_СТАРТ_ISBN.pdf
- Kurova A., Popovych I., Hrys A., Koval I., Pavliuk M., Polishchuk S., Kolly-Shamne A. Dispositional optimistic and pessimistic mental states of young athletes: gender differentiation. *Journal of Physical Education and Sport*. 2023. Vol. 23(4). P. 857–867. <https://doi.org/10.7752/jpes.2023.04110>
- Möbius M.M., Niederle M., Niehaus P., Rosenblat T.S. Managing Self-Confidence: Theory and Experimental Evidence. *Management Science*. 2022. Vol. 68(11). P. 7793–77817. <https://doi.org/10.1287/mnsc.2021.4294>

- <https://doi.org/10.7752/jpes.2023.04110>
- Möbius, M. M., Niederle, M., Niehaus, P., & Rosenblat, T. S. (2022). Managing Self-Confidence: Theory and Experimental Evidence. *Management Science*, 68(11), 7793–77817. <https://doi.org/10.1287/mnsc.2021.4294>
- Perih, I. M. (Ed.). (2017). *Praktykum z psykholohii: psykhodiagnostychni metodyky dlya samopiznannya [Practicum in psychology: Psychodiagnostic techniques for self-awareness]*. Ternopil: SMP "Type" URL: <https://elartu.tntu.edu.ua/handle/lib/22515>
- Popovych, I., Halian, I., Lialiuik, G., Chopyk, R., Karpenko, Ye., & Melnyk, Yu. (2022). Research of young female handball players' self-actualizing mental states. *Journal of Physical Education and Sport*, 22(7), 1599–1607. <https://doi.org/10.7752/jpes.2022.07201>
- Popovych, I., Hudimova, A., Bokhonkova, Yu., Savchuk, O., Hoian, I., & Shevchenko, N. (2023a). Dispositional Mental States of Internally Displaced University Teachers Under Martial Law: Gender Differences. *Journal of Education Culture and Society*, 14(2), 171–187. <https://doi.org/10.15503/jecs2023.2.171.181>
- Popovych, I., Shevchenko, N., Raievska, Y., Myshchyslyn, M., Hoian, I., Yakovleva, S., Los, O. (2023b). Operationalization of physical work ability of young athletes in terms of psychological well-being. *Journal of Physical Education and Sport*, 23(6), 1456–1464. <https://doi.org/10.7752/jpes.2023.06178>
- Kolesnichenko, O. S., Prykhodko, I. I., Matsegora, Y. V., Yuryeva, N. V., Lyman, A. A., & Bayda, M. S. (2020). *Prykladna psykhodiagnostyka v Natsional'ni hvardii Ukrainy [Applied Psychodiagnostic in the National Guard of Ukraine]*. Kharkiv: NANGU. https://books.ndcnangu.co.ua/knigi/Posibnyk_Prykladna_psykhodiagnostykaNGU2020.pdf
- Rybalka, V. V. (2011). Chest i hidnist osobystosti yak etyko-pravovi ta psykholoho-pedahohichni katehoriyi nauky i zhyttya lyudyny [*Honor and dignity of the personality as ethical-legal and psycho-pedagogical categories of science and human life*]. *Estetyka i etyka pedahohichnoyi diyi [Aesthetics and Ethics of Pedagogical Action]*, (1), 68–84. URL: <http://dSPACE.pnpu.edu.ua/bitstream/123456789/562/1/Rybalka.pdf>
- Rogers, C. R. (1995). What understanding and acceptance mean to me. *Journal of Humanistic Psychology*, 35(4), 7–22. <https://doi.org/10.1177/00221678950354002>
- Savchenko, O. V., Petrenko, V. V., & Timakova, A. V. (2022). *Metodyka doviry / nedoviry osobyystosti do svitu, do inshykh lyudey, do sebe (A. Kupreychenko): ukrainymovna adaptatsiya, validyzatsiya ta standartyzatsiya [Method of trust/distrust of the personality to the world, to other people, to oneself (A. Kupreychenko): Ukrainian adaptation, validation, and standardization]*. *Naukovyy visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Seriya: Psykholohiya [Scientific Bulletin*
- Практикум з психології: психодіагностичні методики для самопізнання /упорядник Періг І. М. Тернопіль: СМП "Тайп", 2017. 116 с. URL: <https://elartu.tntu.edu.ua/handle/lib/22515>
- Popovych I., Halian I., Lialiuik G., Chopyk R., Karpenko Ye., Melnyk Yu. Research of young female handball players' self-actualizing mental states. *Journal of Physical Education and Sport*. 2022. Vol. 22(7). P. 1599–1607. <https://doi.org/10.7752/jpes.2022.07201>
- Popovych I., Hudimova A., Bokhonkova Yu., Savchuk O., Hoian I., Shevchenko N. Dispositional Mental States of Internally Displaced University Teachers Under Martial Law: Gender Differences. *Journal of Education Culture and Society*. 2023a. 14(2). P. 171–187. <https://doi.org/10.15503/jecs2023.2.171.181>
- Popovych I., Shevchenko N., Raievska Y., Myshchyslyn M., Hoian I., Yakovleva S., Los O. Operationalization of physical work ability of young athletes in terms of psychological well-being. *Journal of Physical Education and Sport*. 2023b. 23(6). P. 1456–1464. <https://doi.org/10.7752/jpes.2023.06178>
- Рибалка В. В. Честь і гідність особистості як етико-правові та психолого-педагогічні категорії науки і життя людини. *Естетика і етика педагогічної дії*. 2011. Вип. 1. С. 68–84. URL: <http://dSPACE.pnpu.edu.ua/bitstream/123456789/562/1/Rybalka.pdf>
- Rogers C. R. What understanding and acceptance mean to me. *Journal of Humanistic Psychology*. 1995. Vol. 35(4). P. 7–22. <https://doi.org/10.1177/00221678950354002>
- Савченко О. В., Петренко В. В., Тімакова А. В. Методика довіри / недовіри особистості до світу, до інших людей, до себе (а. Купрейченко): україномовна адаптація, валідизація та стандартизація. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Психологія*. 2022. №5. С. 16–22. <https://doi.org/10.32782/psy-visnyk/2022.5.3>
- Sedillo-Hamann D. Building Adolescent Self-efficacy and Resilience Through Social Action. *Child and Adolescent Social Work Journal*. 2023. Vol. 40(3). P. 409–417. <https://doi.org/10.1007/s10560-021-00788-3>
- Шевченко С. В. Теоретична модель розвитку довіри до себе у майбутніх психологів. *Актуальні проблеми психології*. 2016. Том I. Випуск 45. С. 150–156. URL: <http://www.apppsychology.org.ua/data/jrn/v1/i45/28.pdf>
- Шевченко Н. Ф., Кузьмич О. П. Дослідження розвитку довіри в юнацькому віці: теоретичний базис. *Історія становлення та сучасного розвитку педагогіки та психології*: Колективна монографія. Рига, Латвія: "Видавництво Балтія", 2022. С. 293–321. URL: <http://baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/category/mono>

- of Uzhhorod National University. Series: Psychology], 5, 16–22. <https://doi.org/10.32782/psychvisnyk/2022.5.3>
- Sedillo-Hamann, D. (2023). Building Adolescent Self-efficacy and Resilience Through Social Action. *Child and Adolescent Social Work Journal*, 40(3), 409–417. <https://doi.org/10.1007/s10560-021-00788-3>
- Shevchenko, S. V. (2016). Teoretychna model rozvytku doviry do sebe u maybutnikh psykholohiv [A theoretical model of future psychologists' self-trust]. Aktualni problemy psykholohiyi [Actual Problems of Psychology], 1(45), 150–156. URL: <http://www.appsychology.org.ua/data/jrn/v1/i45/28.pdf>
- Shevchenko, N. F., & Kuzmich, O. P. (2022). Doslidzhennya rozvytku doviry v yunatskomu vitsi: teoretychnyy bazys. Istoriya stanovlennya ta suchasnoho rozvytku pedahohiky ta psykholohiyi: Kolektyvna monohrafiya [Research on the development of trust in youth: Theoretical basis. In History of formation and modern development of pedagogy and psychology: Collective monograph]. Riga, Latvija: "Vydavnytstvo Baltija". URL: <http://baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/category/mono>
- Stroianovska, O., Dolynska, L., Shevchenko, N., Andriashyna, N., Melnyk, I., & Tsybuliak, N. (2020). The Influence of the Professional Orientation of Students of Different Gender on Their Ideas of Happiness. *BRAIN. Broad Research in Artificial Intelligence and Neuroscience*, 11(3), 51–71. <https://doi.org/10.18662/brain/11.4/141>.
- Stroyanovska, O., Dolynska, L., Shevchenko, N., Yermakova, S., Matiash-Zaiats, L., & Kriukova, O. (2021). Features of Students Ideas about Life Success. *BRAIN. Broad Research in Artificial Intelligence and Neuroscience*, 12(1), 136–153. <https://doi.org/10.18662/brain/12.1/175>
- Tavrovetska, N., Popovych, I., Savchuk, O., Piletska, L., Lappo, V., Abramian, N., & Zahrai, L. (2023). Research on risk inclination of young female athletes in the dimensions of life orientations. *Journal of Physical Education and Sport*, 23(4), 868–877. <https://doi.org/10.7752/jpes.2023.04110>
- Yermakova, N. O. (2023). Osoblyvosti proyaiv doviry do inshykh ta do sebe u studentiv yunatskoho viku [Characteristics of manifestations of self-trust and trust in others among youth students]. *Slobozhanskyi Scientific Herald. Series Psychology [Slobozhanskyi Scientific Herald. Series Psychology]*, 1, 10–16. <https://doi.org/10.32782/psyspu/2023.1.2>
- Zelinska, T. M. (2010). Ambivalentnist osobystosti: Teoriya, diahnostyka i psykholokorektsiya [Ambivalence of personality: Theory, diagnostics, and psycho-correction]. Kyiv: Karavela URL: <https://westudents.com.ua/knigi/488-ambivalentnst-osobistost-zelnska-tm.html>
- Zyberaj, J. (2022). Investigating the relationship between emotion regulation strategies and self-efficacy beliefs among adolescents: Implications for academic achievement. *Psychology in the Schools*, 59(8), 1556–1569. <https://doi.org/10.1002/pits.22701>
- Stroianovska O., Dolynska L., Shevchenko N., Andriashyna N., Melnyk I., Tsybuliak N. The Influence of the Professional Orientation of Students of Different Gender on Their Ideas of Happiness. *BRAIN. Broad Research in Artificial Intelligence and Neuroscience*. 2020. 11(3). P. 51–71. <https://doi.org/10.18662/brain/11.4/141>.
- Stroyanovska O., Dolynska L., Shevchenko N., Yermakova S., Matiash-Zaiats L., Kriukova O. Features of Students Ideas about Life Success. *BRAIN. Broad Research in Artificial Intelligence and Neuroscience*. 2021. 12(1). P. 136–153. <https://doi.org/10.18662/brain/12.1/175>
- Tavrovetska N., Popovych I., Savchuk O., Piletska L., Lappo V., Abramian N., Zahrai L. Research on risk inclination of young female athletes in the dimensions of life orientations. *Journal of Physical Education and Sport*. 2023. Vol. 23(4). P. 868–877. <https://doi.org/10.7752/jpes.2023.04110>
- Єрмакова Н. О. Особливості проявів довіри до інших та до себе у студентів юнацького віку. *Слобожанський науковий вісник. Серія Психологія*. 2023. Вип. 1 С. 10–16. <https://doi.org/10.32782/psyspu/2023.1.2>
- Зелінська Т. М. Амбівалентність особистості: Теорія, діагностика і психокорекція. К.: Каравела. 2010. 256 с. URL: <https://westudents.com.ua/knigi/488-ambivalentnst-osobistost-zelnska-tm.html>
- Zyberaj J. Investigating the relationship between emotion regulation strategies and self-efficacy beliefs among adolescents: Implications for academic achievement. *Psychology in the Schools*. 2022. Vol. 59(8). P. 1556–1569. <https://doi.org/10.1002/pits.22701>